

TÓTH ÁGNES

Aszott Tóbiás karácsonya

Azon a napon éppen a falu fölött szakadt ki az égiek összes párnája. A házak belesüppedtek a puha fehérségbe, és csak a kémények pőfékeltek szorgalmasan a lusta háztetőkön.

Aszott Tóbiás fekete macskája a lábát rázogatva araszott az ereszen, és prüsszögve keresett valami száraz pontot, ahova leugorhatna. Azt pedig nem talált, mert az egyetlen ilyen hely az Aszott Tóbiás koporsója volt, ami a keskeny udvar közepén állt, és melyet a gyászoló rokonság és a barátok fogtak közre. Az emberek vállára mégsem ugorhatott, hát zavartan visszasettenkedett az eresz északi csücskére, ahol alant újabb meglepetés várta egy házőrző eb képében.

A vad ugatás kissé megzavarta a tiszteletes úr beszédét, aki éppen ott tartott, hogy: „...és most, amikor mindenütt örvendeznek, és a párás ablakok mögött összevegyül az ünnepi ebéd illata a feldíszített fenyők gyantaleheletével, és az apró jászokban békésen aluszik az újszülött kis Jézus, mi könnyes szemmel búcsúztatjuk néhai barátunkat, Aszott Tóbiást, aki ezen a szent napon bontotta fel szerződését az Élettel, és tért meg az ő Urához”. Aztán ecsetelte az elhunyt kiváló tulajdonságait, az emberek, de főképp az állatok – itt fél szemmel felsandított az ereszre –, főleg a macskák iránti szeretetét. Beszélt még régmúlt emlékekről, amikor Tóbiás többet járt templomba, és nem hitt el mindenféle furcsaságokat a lélekről és annak vándorlásáról. Mert ugye a lélek, ha tiszta, a mennyekbe, ha pedig piszkos, a purgatóriumba száll...

Mondanivalója kissé hosszúra sikeredett, ezt még tetézte néhány közeli barát gangos szónoklata is. Már mindenki félig lefagyott lábbal topogott a hóban. Titokban a pálinkás üveg is körbejárt, és még az asszonyok is nagyot húztak belőle. A gyerkőcök szaloncukrot rágcsáltak és vihogva mutogattak az ereszre.

A macska éppen visszaérkezett kiindulópontjához. Fázósan rázogatta mellső lábait,

és előrenyújtott nyakkal nézte a szertartást, majd megcsúszott, és majdnem a gyászoló nyakába esett. Hirtelen irányt változtattott, és elindult a háztető utca felőli részére. Nyomában összetöppedt hőszemecskék hulltak az eresz alatt állók fejére. Mintha csak láthatatlan angyalkák flitterezték volna be őket. Ezt még maga a vén tiszteletes is megmosolyogta, aztán hirtelen elkomolyodott, és imádkozni kezdett magában, hogy a hosszú lére eresztett baráti szónoklatok mihamarabb véget érjenek, és idejében juthasson ételhez, italhoz.

A halott is mosolygott a koporsóban. Tetszett neki nagyon a halotti beszéd és a szónoklatok, különösen a szép és jó tulajdonságok, amelyekkel felruházták őt, akit életében többet szidtak, mint dicsértek. Elhallgatta volna másnap reggelig is, hiszen ő volt ezen az udvaron az egyetlen, aki nem fázott, és akinek semmi sem hiányzott már.

Azért mégis tehettek volna mellé egy darab kolbászt és egy üveg bort, no meg a kedvenc fekete macskáját – morfondírozott. Igen. A macskákat nagyon szerette. Talán azért, mert leginkább ők hasonlítottak a nőkre. Ó, igen, igen. Majdnem elfelejtette, hogy megfogadta és mindenkinek el is mondta: ha meghal, akkor a lelke egy macskába fog költözni. Még jó, hogy eszébe jutott...

A kandúr közben a kapufélfáig jutott, melyet vastag hósapka fedett. Szorosán a kapu előtt állt a gyász kocsi két szép fekete lóval. A macska egy kicsit el is mészázott a pacik orrlíkain kiáramló langyos pára látán, melyben szép szürke és kövér galambok alakját vélte felfedezni. A nyál összefutott a szájában, az éhség feledtette vele a hideget, nekirugaszkodott, és hatalmas ívben repült a ködgalambok után. Sajnos a gravitáció miatt az egyik feldíszített paripára esett, amely ijedtében nagyot horkant, és még nagyobbat rántott a kocsin éppen akkor, amikor a kapun kiléptek a koporsóval.

A kocsis, aki eddig egy darab szárazkolbásszal és egy nagy csupor borral volt elfoglalva, felugrott a padról, és a „Bitang anyád!” felkiáltással megfékezte a lovakat, majd elkapta a bűnös frakkját. Az egerek elensége mély barázdát szántott ijedtében a kocsis ábrázatára, aztán beiskolt a nyitott kapun az udvarra.

A halottas menet komor méltósággal indult a temető felé. Szembe velük vidám betlehemes csoport közeledett. A láthatatlan

angyalkák újra megszórták ezüst flitterekkel a tájat.

A fekete kandúr peckesen lépkedett fel a három lépcsőn a verandára. Lerázta füléről a flittereket. Beleszagolt a levegőbe, aztán felugrott a padra. Jóízűen befalta a kocsinak szánt kolbászt, majd szemügyre vette a csuprot is.

A szakácsnő azt állítja, hogy a macska a bort is megitta az utolsó cseppig. De ki hiszi ezt el egy vén iszákos fehérchselédnek?

Kép a falon

Az öreg már csak nagyon ritkán bírt felkelni az ágyból. Napról napra fogyott az ereje. A lány, aki ápolta, egyre jobban kifáradt tőle.

Október volt, esős, mogorva idő feszült az ablaktábláknak. A ház fala átázott. Az eső végigszivárgott rajta, és különös foltban gyűlt össze az ágy vége fölött. A vénember egész nap a különös rajzolatokat bámulta, hol kerekre nyílt szemmel, hol hunyorogva. Aztán az egyik napon hirtelen felült, és rácsodálkozott a falra. Elmosolyodott, csetintett a nyelvével, ingatta a fejét. Botjával megdöngette a padlót. Párnákat hozatott a lánnyal, és megkérte, hogy támassza fel ülő helyzetbe. Hátralévő napjait így töltötte, és nem engedte többet eloltani éjszakára a vilányt.

Már nem volt olyan mogorva. A lány rajtakapta, hogy beszél valakihez. Kedvesen, szinte cirógatva ejtve ki a szavakat fogatlan száján.

Az utolsó krízis után az orvos megmondta, hogy legfeljebb két napja van hátra. Nehezen kapkodta a levegőt. A szeme kezdett fátyolosodni, de még így is a falat nézte. Bekapaszkodott a lányba. Reszkető kezével a foltra mutatott, és hörögve, dagadt, akadozó nyelvvel valami képet emlegetett.

A lány nem értette. Törte a fejét. Arra gondolt, hogy az öreget zavarja a folt, és szeretné, ha eltakarná egy képpel. Kalapácsot, szegyet keresett. Az egyetlen képet, ami az előszobában volt, levette, és fel-

akasztotta a falra, eltakarva vele a csúnya foltot.

Éjszaka az öreg magához tért. A műanyag csövecske után nyúlt, ami a vízzel telt pohárból a párnája széléig ért, és ivott.

Aztán hirtelen felhördült. A falról szomorú szemű tacszkó bámult rá. Az öreg megragadta a botját, és utolsó erejével – amit a düh felfokozott – belevágta a képbe. Az üveg csörömpölve hullt ki, magával sodorva a tacszkót. Csak a ráma maradt a falon, beke-retezve a különös foltot.

Reggel a lány kihűlve találta a vénembert, arcán különös mosollyal, amint üveges szemét a falra szegezi.

Ő is odanézett. Meghökken. A meztelen keretbe bámult. Sokáig nézte a különös ábrát, aztán sikkantva a szája elé kapta a kezét.

– Ó, a vén kecske, a vén szoknyapecér – suttogetta, és gyorsan lefogta az öreg szemét.

NÉVJEGY

TÓTH ÁGNES (1946, Nagyvárád) újságíró, prózaíró, költő. 1990-től a Bihari Napló riportere, szerkesztője. 1994-től 2002-ig a Duna Televízió váradi tudósítója. Több gyermekvers- és prózakötete jelent meg, Csupabohócok című bohózatát 1995-ben mutatta be a váradi bábszínház. Legújabb kötete: Tündéralom (gyermekversek, Holnap Kulturális Egyesület, RMDSZ és Partium Alapítvány, 2020).